

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Etické aspekty opatrovnictví

Autor práce: Petra Šimková

Obor studia: Etika v sociální práci

Posuzovaná práce čítá celkem 97 stran a je členěna do šesti kapitol, z nichž poslední představuje výsledek zkoumání názorů samotných opatrovníků jakožto respondentů. Tato dvanáctistránková kapitola obsahuje přímé citace osmi respondentů, z nichž šest je sociálních pracovníků a dva jsou úředníci jiného odboru. V prvních pěti kapitolách dodržuje autorka principy vědecké akribie, dokládá svá tvrzení citacemi z celkově 32 vědeckých prací a 25 internetových zdrojů.

Aktuálnost práce je dána změnami právní úpravy, které přinesl Nový občanský zákoník – na str. 7 nesprávně citovaný jako zákon č. 189/2012 Sb. To je jedna z mála chyb a přehlédnutí v práci, podobně není na str. 16 uvedená u zákona č. 292/2013 uvedena zkratka „Sb.“. Již sám výraz „svéprávnost“, týkající se bezprostředně zvolené tematiky, byl znovuzaveden Novým občanským zákoníkem, ačkoli v lidovém právním povědomí zůstal na rozdíl od „způsobilosti k právním úkonům“ vždy zakotven. Kladem práce je skutečnost, že autorka se musela zabývat mnohvrstevnou, mezioborovou problematikou, kde kromě nezbytného občanskoprávního základu musela zkoumat také lidskoprávní, administrativní, sociální, etickou i psychologickou stránku věci.

Autorka se zabývá nejprve svéprávností a možností jejího omezení. Zdůrazňuje humanizující ustanovení současné právní úpravy v Novém občanském zákoníku oproti minulosti, kdy bylo zbavování svéprávnosti nadužíváno a využíváno příbuznými, kteří se např. obávali, že by mohli přijít o dědictví. Autorka popisuje procesní stránku řízení o omezení svéprávnosti a jeho pojistky oproti zneužití. Zdůrazňuje, že tříletá lhůta, v níž musely soudy dříve obnovovat rozhodnutí v této záležitosti, byla pro soudy příliš zahlcující, a dnešní až pětiletou považuje za vhodnější. Všimá si také zneužívání opatrovanců, například smlouvami s telefonním operátorem, podepsanými na ulici, které mohou v budoucnosti vést až k exekucím. Autorka si povšimla také nově zavedených právních institutů podpůrce ve vztahu k podporovanému, nebo opatrovnické rady.

Psychologickou až psychiatrickou složku tematiky ilustruje autorka rozbořením rozmanitých duševních poruch. Problematika sociální práce vykonávané v souvislosti s opatrovnictvím je těžištěm textu, odpovídajícím také autorčinu studijnímu oboru. Na více místech autorka zdůrazňuje potřebu respektu vůči lidské důstojnosti opatrovanců a zařazuje pro zdůraznění důležitosti celou kapitolu, v pořadí čtvrtou, kde rozebírá obecnější lidskoprávní otázky spojené s opatrovnictvím. Po tomto právním rámci pak přistupuje v páté kapitole ke zkoumání etických souvislostí spojených s opatrovnictvím. Je zřejmé, že tato problematika je předmětem zkoumání v mezinárodním měřítku, tomu také odpovídá terminologie: osoba vykonávající úlohu opatrovníka má podporovat klientův „welfare“. Autorka nezamlčuje aktuální problémy, například proplétání úlohy veřejného opatrovníka a sociálního pracovníka, stěžuje si na nedostatečně podrobnou legislativu a tomu odpovídající potřebu podrobnější a detailnější metodiky. Rovněž nezamlčuje problematickou stránku financování opatrovnických činností ve prospěch klientů.

Práci **doporučuji k obhajobě** a navrhuji klasifikaci **v ý b o r n ě (1)**

Posudek vypracoval: doc. JUDr. Stanislav Příbyl, Ph.D., Th.D., J.C.D.

Datum: 1. 5. 2017